

İÇİNDEKİLER

ADR KONVANSİYONU	3
AMAÇLARI.....	3
YASAL KAPSAMI.....	3
COĞRAFİ KAPSAMI.....	3
ADR VE AVRUPA BİRLİĞİ	4
DEĞİŞİKLİKLER.....	4
ADR 2003.....	4
A VE B EKLERİNİN YAPISI.....	4
ÖNEMLİ MADDELER	5
TEHLİKELİ MALLARIN ULUSLARARASI KARAYOLLARINDA TAŞINMASI İLE İLGİLİ AVRUPA ANLAŞMASI	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ADR KONVANSİYONU

(Orijinal Adı: *ACCORD EUROPÉEN RELATIF AU TRANSPORT INTERNATIONAL DES MARCHANDISES DANGEROUS PAR ROUTE*

İngilizce : *EUROPEAN AGREEMENT CONCERNING THE INTERNATIONAL CARRIAGE OF DANGEROUS GOODS BY ROAD*)

Tehlikeli Maddelerin Uluslararası Karayolu Nakline Dair Avrupa Anlaşması (ADR), Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu tarafından düzenlenmiş bir konvansiyon olup, taraf ülkelerin toprakları üzerinden ya da sınırları arasında gerçekleştirilen tehlikeli madde taşımalarını kapsamaktadır. ADR Konvansiyonu 30 Eylül 1957 tarihinde Cenevre’de imzalanmış ve 29 Ocak 1968 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 21 Ağustos 1975 tarihinde New York’ta Madde 14 (3)’te değişiklik öngören bir Protokolün imzalanmasıyla değişikliğe tabi olmuştur. Söz konusu Protokol 19 Nisan 1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

ADR, devletler arası bir anlaşma olup, genel ve devletler üstü bir uygulatıcı merci bulunmamaktadır. Uygulamada, karayolu denetimleri devletler tarafından gerçekleştirilmekte ve anlaşma hükümlerine uyulmadığı takdirde ihlal edenlere karşı ulusal makamlar tarafından kendi iç mevzuatlarına göre yasal işlem uygulanmaktadır. Zira ADR anlaşması bizzat para cezası öngörmemektedir.

ADR Anlaşması, belli sayıda istisna hariç olmak üzere, söz konusu anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi koşuluyla karayolu araçlarıyla uluslararası tehlikeli madde taşımacılığı yapılabileceğini öngörmektedir. Tehlikeli maddelerin ADR kapsamında sınırlandırılmasına yönelik sistem, BM Tavsiye kararlarını yakından takip etmektedir.

Halen söz konusu konvansiyona taraf olan 38 ülke bulunmaktadır: Avusturya, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Belçika, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İtalya, Kazakistan, Litvanya, Liechtenstein, Letonya, Lüksemburg, Fas, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Moldova Cumhuriyeti, Romanya, Rusya Federasyonu, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, Makedonya, Ukrayna, Birleşik Krallık, Sırbistan ve Karadağ.

AMAÇLARI

- Karayoluyla uluslararası taşımacılıkta güvenliğin artırılması,
- Tehlikeli maddelerin taşınmasına ilişkin BM Tavsiyelerine dayanarak tehlikeli atıklar dahil olmak üzere tehlikeli malların sınıflandırılması, paketlenmesi, etiketlenmesi ve test edilmesiyle alakalı hükümlerin, diğer taşıma şekilleri ile uyumlu biçimde ortaya koyulması,
- Karayoluyla tehlikeli mal taşıyan araçların yapımı, donanımı ve işleyişine yönelik koşulların ortaya konmasıdır.

YASAL KAPSAMI

Tüm Birleşmiş Milletler, BM Avrupa Ekonomik Konseyi (UN/ECE) Üye Ülkelerine ve diğer Avrupa ülkelerinin yanı sıra BM AEK faaliyetlerine katılmaya çağrılan BM üyesi ülkelere ağıttır.

COĞRAFİ KAPSAMI

Bölgeseldir (Avrupa, ABD ve Kanada) ancak yasal kapsamı ve taşımacılığın uluslararası niteliği

Halen söz konusu konvansiyona taraf olan 43 ülke bulunmaktadır:

Avusturya, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Belçika, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, İtalya, Kazakistan, Litvanya, Liechtenstein, Letonya, Lüksemburg, Fas, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Malta, Moldova, Romanya, Rusya Federasyonu, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, Makedonya, Ukrayna, Birleşik Krallık, Sırbistan, Karadağ, Kıbrıs Rum Kesimi, Arnavutluk

ADR VE AVRUPA BİRLİĞİ

Uluslararası taşımalarda uyumun sağlanması ve Avrupa Birliği içerisinde serbest ticaretin kesintisiz şekilde işlemesi amacıyla ADR Konvansiyonu'nun A ve B Ekleri, AB Üye Ülkeleri tarafından birbirlerinin toprakları üzerinden ve arasında gerçekleştirilen tehlikeli madde taşımalarının düzenlenmesinin temel dayanağı olarak kabul edilmiştir. Karayoluyla tehlikeli madde taşımacılığına ilişkin olarak Üye Ülkelerin yasalarının uyumlaştırılmasına yönelik 21 Kasım 1994 tarihli ve 94/55/AT sayılı Konsey Yönergesi uyarınca ADR, 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren AB Üye Ülkeleri içerisindeki ve arasındaki tehlikeli madde taşımaları – radyoaktif maddeler dahil- için geçerli hale gelmiştir. 94/55/AT sayılı Yönerge 2000/61/AT sayılı Yönerge ile güncellenmiş bulunmaktadır. Halen tehlikeli eşya taşımacılığı ile ilgili 3 direktifin tek bir direktifte birleştirilmesi çalışmaları tamamlanmak üzeredir.

DEĞİŞİKLİKLER

ADR Konvansiyonuna taraf ülkeler her 6 ayda bir toplanır ve Konvansiyonda yapılabilecek değişiklikler hakkında fikir alışverişlerinde bulunur. Teknolojideki gelişmeler, değişen sanayi uygulamaları gibi değişen koşullar dikkate alınarak kabul edilen bu değişiklikler ışığında Konvansiyon her 2 senede bir yenilenmektedir.

ADR 2003

Avrupa Ekonomik Komisyonu Kara Taşımacılığı Komisyonu Tehlikeli Madde Taşımacılığı Çalışma Grubu 26 Ekim 1992 tarihli 51. Oturumunda IRU önerilerine dayanarak A ve B Eklerinde değişiklik yapma kararı almıştır. Söz konusu değişikliğin temel amacı; zorunlulukların daha kolay bulunabilir ve kullanılabilir hale getirilmesi, böylelikle de sadece ADR kapsamındaki uluslararası karayolu taşımalarının değil, aynı zamanda tüm Avrupa ülkelerindeki iç taşımalarda da daha kolay uygulanabilir olması, sonuç olarak da Avrupa düzeyinde uyumlu bir idari çerçevenin temin edilmesidir. Ayrıca, taşımacılık zincirindeki çeşitli paydaşların görevlerinin daha net tanımlanması, bu paydaşlara ilişkin zorunlulukların daha sistematik şekilde gruplandırılması ve ADR'nin yasal zorunluluklarının bu tür zorunlulukların yerine getirilmesinde uygulanabilecek Avrupa veya uluslararası standartlardan ayırt edilir hale getirilmesine gerek görülmüştür.

Konvansiyonun en son versiyonu olan 2003 versiyonunda, A ve B eklerinde değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu ekler 9 kısım halinde yeniden düzenlenmiştir.

A ve B Eklerinin Yapısı

Konvansiyonun yapısı 9 bölüme ayrılmış olup, hala anlaşmanın 2. Maddesinde yer alan ifade ile uyumlu olması açısından 2 Ek haline gruplandırılmaktadır. Konvansiyonun genel biçimi su

Bölüm 1	Genel hükümler
Bölüm 2	Sınıflandırma
Bölüm 3	Tehlikeli Maddeler Listesi, sınırlı miktarlarda ambalajlanmış tehlikeli maddelere ilişkin özel hükümler ve istisnalar
Bölüm 4	Ambalajlama ve depolama hükümleri
Bölüm 5	Sevkiyat Prosedürleri
Bölüm 6	Ambalajların yapımı ve testlerine yönelik zorunluluklar, orta boy dökme konteynerler (IBC), büyük ambalajlar ve tanklar
Bölüm 7	Taşıma, yükleme, boşaltma ve elleçleme koşullarına ilişkin hükümler

Ek B: Nakliye teçhizatı ve taşımalara ilişkin hükümler

Bölüm 8	Araç ekibi, teçhizatı, faaliyeti ve dokümantasyonuna yönelik zorunluluklar
Bölüm 9	Araçların yapımı ve onayına ilişkin zorunluluklar

Genel hükümler ve tanımları içeren Bölüm 1, Konvansiyonun önemli bir bölümüdür; zira diğer bölümlerde kullanılan tüm terimlerin açıklamalarını ortaya koymakta ve muafiyet olasılıklarının yanı sıra başka düzenlemelerin uygulanabilirliği dahil olmak üzere ADR Konvansiyonunun kapsamı ve geçerliliğini net bir şekilde tanımlamaktadır. Ayrıca bu bölümde eğitim, anlaşma hükümlerinden ayrılma ve geçici tedbirlerle birlikte tehlikeli madde taşımacılığı zincirindeki çeşitli paydaşların güvenliğe ilişkin yükümlülüklerini tanımlayan hükümler de yer almaktadır. Güvenlik danışmanlarına yönelik zorunluluklar dahil ,güvenlik zorunluluklarının yerine getirilmesini destekleyen kontroller ve diğer tedbirlere ilişkin hükümler de ayrıca dahil edilmiştir.

Yeniden düzenlenmiş ADR Konvansiyonunun önemli bir kısmı BM rakamlarına ait sayısal düzende sıralanmış tehlikeli maddeler listesi içeren ve bölüm 3.2’de yer alan A Tablosudur. Bir tehlikeli maddenin ya da kalemin BM numarası belirlendiğinde, bu tablodan bu madde ya da kalemin taşınabilmesi için özel zorunlulukların neler olduğu ve hangi bölümlerde yer aldığı bulunabilir. Ancak çeşitli bölümlerde yer alan genel zorunluluklar ya da sınıfa dayalı gerekliliklerin özel zorunluluklara ek olarak uygulanacağı unutulmamalıdır.

Belli tehlikeli maddelere verilmiş olan BM numaralarını gösteren bir alfabetik endeks Genel Sekreterlik tarafından hazırlanarak Bölüm 3.2 Tablo B’ye eklenmiştir. Bu sayede BM numarası bilinmediği zamanlarda Tablo A’ya ulaşmanın kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Tehlikeli oldukları bilinen ya da bundan şüphe duyulan ancak tablo A ya da B’de bulunamayan maddeler için bunun belirlenmesine yönelik tüm prosedür ve kriterleri bildiren Bölüm 2’ye bakarak sınıflandırma yapılması gerekmektedir.

ÖNEMLİ MADDELER

Anlaşmanın 2. Maddesine göre, A Eki ile taşınması yasaklanan tehlikeli maddeler uluslararası taşımalarda kabul edilmezken, diğer tehlikeli maddelerin uluslararası taşınması aşağıdakilere uyulması koşuluyla mümkün olacaktır:

- Söz konusu mallara, özellikle de bunların ambalajlanması ve etiketlenmesine yönelik olarak A Ekinde ortaya konan koşullar,
- Söz konusu maddeleri taşıyan araçların yapımı, donanımı ve çalıştırılmasına yönelik olarak B Ekinde ortaya konan koşullar.

A Ekine göre uluslararası olarak taşınmalarına müsaade edilmiş olan tehlikeli maddelerin A ve B Eklerinde belirtilen koşullardan daha az katı koşullarda kendi topraklarında taşınmasını düzenleme hakkını saklı tutar.

ÖNEMLİ HUSUSLAR:

- Bu tür maddeleri taşıyan araçlar ve sürücüleri için özel birer sertifika düzenlenmesi gerekmektedir.
- Halen Tehlikeli eşya taşınması yapacak Türk sürücüler için Almanya'daki yetkili kurum tarafından akredite edilen bir eğitmen tarafından UND Eğitim Merkezi bünyesinde düzenlenen ADR eğitimlerine katılım sonucunda Almanya'daki kuruluş tarafından verilen ADR sürücü sertifikaları kullanılabilir.

TÜRKİYE HENÜZ ADR'YE TARAF DEĞİLDİR.

- **Türkiye Haziran 2005'te TBMM Ulaştırma Alt Komisyonu'nda onaylanan ADR Konvansiyonuna taraf olunmasına ilişkin yasa tasarısı, TBMM Genel Kurulu'nun 30 Kasım 2005 tarihinde yapılan oturumunda kabul edilerek kanunlaştı. Ve karar 6 Aralık 2005 tarihli Resmi Gazete'de şöyle yayımlandı:**

“Madde 1 - Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu bünyesinde hazırlanan ve 30 Eylül - 1957 tarihinde Cenevre'de imzalanan "Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması"na katılmamız uygun bulunmuştur.”

- Türkiye'nin bu konvansiyona taraf olması ile birlikte, Türkiye'de açılacak ADR eğitim merkezlerinin verecekleri sürücü sertifikaları, yine akredite edilmiş bir Türk kurumu tarafından onaylanacak ve üye ülkelerin tümünde geçerli olacaktır.

Tehlikeli eşya taşımacılığı konusunda Türkiye'nin ADR Konvansiyonu'na imza atması ile, tarihi bir olay gerçekleştirilmiştir. 31 Mart 2007 itibarıyla, uygulamaya yönelik Yönetmelik, Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak Resmi Gazete'de yayınlanmıştır ancak söz konusu yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihi 1 Ocak 2009'dur. Yönetmeliğin tam anlamıyla uygulamaya konması için ADR Anlaşmasına resmen taraf olunmasına yönelik girişimlerin bir an önce sonuçlandırılması gerekmektedir.

Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Yönetmeliği, tehlikeli eşya taşınmaları ile ilgili düzenlemeleri kapsamakta ve ADR'ye atıfta bulunmaktadır.

ADR, esasen AB Müktesebatının bir parçasıdır. Avrupa Birliği ve üye ülkeleri söz konusu Konvansiyonun maddelerini ve hükümlerini 94/55 sayılı AB Direktifi aracılığıyla iç hukukuna aktarmıştır. Dolayısıyla, Avrupa Birliği'ne üye olmak için aday ülkelerin ADR Konvansiyonu'nu iç taşımacılıkta uygulamaları zorunludur.

Türkiye'nin bu konvansiyona taraf olması ile birlikte, Türkiye'de açılacak ADR eğitim merkezlerinin verecekleri sürücü sertifikaları, yine akredite edilmiş bir Türk kurumu tarafından onaylanacak ve üye ülkelerin tümünde geçerli olacaktır.

ADR Konvansiyonu uyarınca yılda 50 tondan fazla tehlikeli madde taşıyan firmaların mutlaka bir “Dangerous Goods Safety Advisor” (Tehlikeli Eşya Güvenlik Danışmanı) bulundurmaları gerekmektedir.

Öte yandan mevzuatımızın uyumlaştırılması planlanan AB mevzuatının esas aldığı ADR Konvansiyonu'nda önemli unsurlardan biri olan Güvenlik Danışmanı (Safety Advisor) Eğitimlerine ilişkin bir yönetmeliğin de

Tehlikeli madde taşımacılığının ÷lke içinde uygulamaya konması Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde en az 1 Daire Başkanlığı seviyesinde teşkilatlanmaya ihtiyaç vardır. Sözkonusu Daire Başkanlığında ADR konusunu bilen, uluslararası kararları takip edebilen uzmanlara gereksinim vardır.

Ayrıca bir Ulusal ADR Komisyonu'nun kurulması gerekmektedir. Bu Komisyon, en az Çevre, İçişleri, Sağlık, Ulaştırma, Çalışma, Sanayi ve Kimya sektörü temsilcilerinden oluşmalıdır. Dolayısıyla, Türkiye içerisindeki şartların da yayınlanacak mevzuata uygun hale getirilmesi önem arz etmektedir.

Mevzuatın uygulamaya konmasının ardından tehlikeli madde taşımacılığı gerçekleştirecek araçlara yönelik standartların, dolayısıyla Tip Onayı prosedürlerinin de devreye girmesi öngörülmektedir. Bu nedenle, "Düzenlemenin Hazırlanmasından Sorumlu Kurumlar" arasında Sanayi Bakanlığı da yer almalıdır.

Son olarak, yaklaşık 1000 sayfadan oluşan ADR anlaşmasının 2 yılda bir güncellendiğı ve kurallardaki değişikliklerin sürekli olarak izlenmesi gerektiğı göz önüne alınarak, bu anlaşmanın Türkçe'ye tercümesinden sorumlu olacak ayrı bir komisyonun kurulmasına da ihtiyaç bulunmaktadır.